

ข้อคิดเกี่ยวกับ การขยายขอบเขต ธุรกิจของ ธนาคารพาณิชย์

นภพธร เรืองสกุล

ธนาคารแห่งประเทศไทย

* บทความนี้ปรับปรุงจากคำบรรยายใน
โครงการพัฒนาเจ้าหน้าที่บริหารในสถาบัน
การเงินของบริษัท B.M.S. จำกัด เมื่อวันที่
7 กันยายน 2526

นับตั้งแต่ช่วงปี 2525 เป็นต้นมา การ
ให้บริการทางการเงินของธนาคารพาณิชย์ได้
เปลี่ยนแปลงไปอย่างมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่ง
การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในสหรัฐอเมริกา
และยุโรป ซึ่งมีผลต่อเนื่องไปถึงการให้บริ
การทางการเงิน สำหรับการค้าและการลงทุน
ระหว่างประเทศและการให้บริการทางการ
เงินในประเทศอื่น ๆ ด้วย นิตยสาร Euromoney
(August 1983) กล่าวว่า การเปลี่ยน
แปลงในช่วงปี 2525 นั้น อาจจะมากกว่าการ
เปลี่ยนแปลงที่มีขึ้นตลอดระยะเวลา 20 ปี
ก่อนหน้านั้นเสียอีก (1)

การเปลี่ยนแปลงที่กำลังเกิดขึ้นนี้มานี้
ทำให้ธนาคารพาณิชย์ ธนาคารกลาง รวม
ไปถึงผู้มีอำนาจในการออกกฎหมายคุ้มครอง
การสถาบันการเงิน และผู้อยู่ในวงการเงิน
อื่น ๆ ต่างก็ต้องทบทวนบทบาทและการวางแผน
แนวทางในการดำเนินงานของตนเองเสีย
ใหม่ ทั้งนี้ เพื่อให้สามารถก้าวไปทันกับ
สภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว
ในปัจจุบัน

การแข่งขันกันให้บริการทางการเงินที่ในปัจจุบันนี้มีมากแบบเข้มข้นเนื่องมาจากการ

1. ความก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยี
โดยเฉพาะอย่างยิ่งทางด้านอีเล็กทรอนิกส์ ทำให้การโอนเงินจากบุคคลหนึ่งไปรับอีกบุคคลหนึ่ง เป็นไปได้อย่างรวดเร็วขึ้นกว่าเดิมก่อน ซึ่งการโอนเงินนี้จะมิใช่เป็นบริการที่ระบบธนาคารพาณิชย์สามารถผูกขาดกระทำได้แต่ผู้เดียวอีกด่อไป ดังนั้นธนาคารพาณิชย์จึงพยายามรักษาบทบาทในด้านการเป็นศูนย์กลางของระบบการโอนเงินและการรับชำระเงิน (payment system) เอาไว้ ด้วยการเสนอธุรกิจใหม่ ๆ ทางด้านนี้ให้ลูกค้า บริการเหล่านี้ ก้าวหน้ามากในประเทศไทยที่ธนาคารประสบการณ์ขั้นจากสถาบันการเงินอื่น ๆ สูง สำหรับในประเทศไทยแม้การแข่งขันในด้านนี้จากสถาบันการเงินที่มิใช่ธนาคารจะมีน้อย แต่การแข่งขันกันเองทำให้ธนาคารต่าง ๆ พยายามเสนอธุรกิจที่ต่างกันไปให้ลูกค้า

2. ภาวะเศรษฐกิจที่ตกต่ำและกำไรที่ไม่ค่อยจะดีนัก ประกอบกับการขยายตัวออกไปให้ภูมิหรือทำธุรกิจระหว่างประเทศอื่น ๆ มีการแข่งขันกันสูงขึ้นและมีความเสี่ยงสูงขึ้น ขนาดพาณิชย์ยังมุ่งให้ความสนใจตลาดในประเทศไทยอีกด้วย รวมทั้งพยาบัมของธุรกิจออกไปให้ครอบคลุมถึงการให้บริการทางการเงินด้านต่าง ๆ ที่ไม่เคยทำมาก่อนด้วย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อคืนลูกค้า เอาไว้ให้ใช้บริการทุกอย่างจากคน ในท่านองเป็น supermarket สำหรับการให้บริการทางการเงิน

3. สำหรับประเทศไทยจะเห็นแนวโน้มที่ว่าธนาคารพาณิชย์บางธนาคารคาดเดาความต้องการในอนาคตของลูกค้าและพยายามขยายบริการ เพื่อตอบสนองความต้องการของลูกค้า โดยเฉพาะอย่างยิ่งลูกค้าที่เป็นบริษัทขนาดใหญ่ ทั้งนี้ เพื่อให้บริการเป็นเครื่องมือพันให้ลูกค้าเข้มงวดใช้บริการของธนาคาร

การนั่ง ๆ ต่อไป

เหตุการณ์ในสหรัฐอเมริกา

นาย J. Charles Partee กรรมการของ
ธนาคารกลางสหรัฐฯ ได้แยกการเปลี่ยน
แปลงทางด้านการให้บริการทางการเงิน⁽²⁾
ในสหรัฐอเมริกาออกเป็นกสุ่มใหญ่ ๆ ได้
สามกลุ่มคือ (2)

1. ลดการควบคุมอัตราดอกเบี้ยที่
เคยกำหนดเป็นอัตราเดคนของธนาคาร
พาณิชย์ เพื่อให้ธนาคารพาณิชย์และสถา
บันออมทรัพย์สามารถเพ่งขันหาเงินฝากใน
ตลาดเงินเพิ่งกับธุรกิจอื่น ๆ ที่การเสนอ
อัตราดอกเบี้ยไม่อุปภัยได้การควบคุมของ
ทางการได้

2. ผ่อนคลายความเข้มงวดด้านการ
ทำธุรกิจข้ามลรัฐสำหรับธนาคารพาณิชย์
เนื่องจากธุรกิจอื่น ๆ ที่มีใช้ธนาคารพาณิชย์ที่
เริ่มทำธุรกิจเพ่งขันกับธนาคารพาณิชย์ไม่ถูก
จำกัดโดยข้อห้ามทำธุรกิจข้ามลรัฐเหมือน
เช่นธนาคารพาณิชย์

3. การให้บริการทางการเงิน
ระหว่างธนาคารพาณิชย์กับบริษัทที่ประกอบ
ธุรกิจประเภทอื่น ๆ มีความคล้ายคลึงกัน
มากขึ้น เนื่องจากต่างฝ่ายต่างขยายธุรกิจเข้า
ไปในธุรกิจที่เคยเป็นธุรกิจหลักของอีกฝ่าย
หนึ่ง

1. การแข่งขันหาเงินฝาก

การแข่งขันกันดึงเงินฝากของประเทศไทย
ระหว่างสถาบันการเงินที่มีศักยภาพ
ทางการเงินที่สูง และอัตราดอกเบี้ย²
ที่ต้องการให้สูงกว่าสถาบันการเงินที่มีศักยภาพ³
และอัตราดอกเบี้ยที่ต้องการให้สูงกว่าสถาบันการเงินที่มีศักยภาพ⁴
และอัตราดอกเบี้ยที่ต้องการให้สูงกว่าสถาบันการเงินที่มีศักยภาพ⁵

ได้ไปลงทุนในตลาดเงิน (money market mutual funds) ซึ่งทำให้ผู้ที่ซื้อหุ้น่วยลงทุนได้ผลตอบแทนจากเงินลงทุนของตนสูงกว่าที่จะได้รับจากการฝากเงินไว้ที่ธนาคารพาณิชย์ นอกจากนี้ ผู้ซื้อหุ้น่วยลงทุนยังสามารถเขียนเช็คสั่งจ่ายเงินจากเงินลงทุนในหน่วยลงทุนนี้ได้ด้วย money market mutual funds จึงมีลักษณะไม่ต่างอะไรกับเงินฝากธนาคารและแข่งขันกับเงินฝากที่ธนาคารพาณิชย์และสถาบันออมทรัพย์อื่น ๆ โดยตรง

ในช่วงที่อัตราดอกเบี้ยสูงมากนี้ ทั้งบุคคลธรรมด้าและนิติบุคคลโดยทั่วไปให้ความสนใจในการจัดการกับเงินสดในเมืองต้นมากขึ้น เพื่อจะได้รับผลตอบแทนสูงขึ้นสำหรับเงินที่มีอยู่ เงินฝากเงินต่ำๆ เท่าๆ กัน แต่ก็มีผลตอบแทนสูงกว่า ที่อัตราดอกเบี้ยถูกจำกัดโดยข้อกำหนดของทางการไปสู่สถาบันการเงินที่สามารถให้ดอกเบี้ยตามอัตราตลาดค่อนข้างมาก

การแข่งขันของสถาบันการเงินอื่น
ในสหรัฐอเมริกาเกิดขึ้นได้ง่ายเนื่องจากกฎหมายของสหรัฐฯ เองที่กำหนดค่าตราดออกเบี้ยสูงสุดของเงินฝากที่ธนาคารพาณิชย์เอาไว้ในระดับต่ำ และยังมีข้อกำหนดทำให้ธนาคารพาณิชย์ไม่สามารถขยายสาขาไปปัจจุบันรัฐอื่น ๆ นอกจากรัฐที่ตนตั้งอยู่อีกด้วย ในขณะที่สถาบันการเงินอื่น ๆ ไม่ว่าจะเป็นบริษัทหลักทรัพย์ หรือบริษัทประกันชีวิต ไม่มีอยู่ได้บังคับในทำนองเดียวกัน ทั้งในเรื่องการขยายสาขาและการเสนออัตราดอกเบี้ย เหตุการณ์ เช่นนี้ก่อให้เกิดการตอบโต้จากธนาคารพาณิชย์และสถาบันออมทรัพย์อื่นในระยะต่อมา เกิดเป็นนโยบายลดการควบคุมอัตราดอกเบี้ยเงินฝากขึ้น ทำให้ทั้งธนาคารพาณิชย์และสถาบันออมทรัพย์ที่เคยเสียปรีบบาริษัทหลักทรัพย์สามารถเปลี่ยนแปลงดอกเบี้ยเงินฝากได้มากขึ้น เกิดมีการเสนออบริการเงินฝากชนิดใหม่ได้แก่ money market deposits account เพื่อตึง

ผู้ฝ่ากเงินกลับคืนมาจากบริษัทหลักทรัพย์

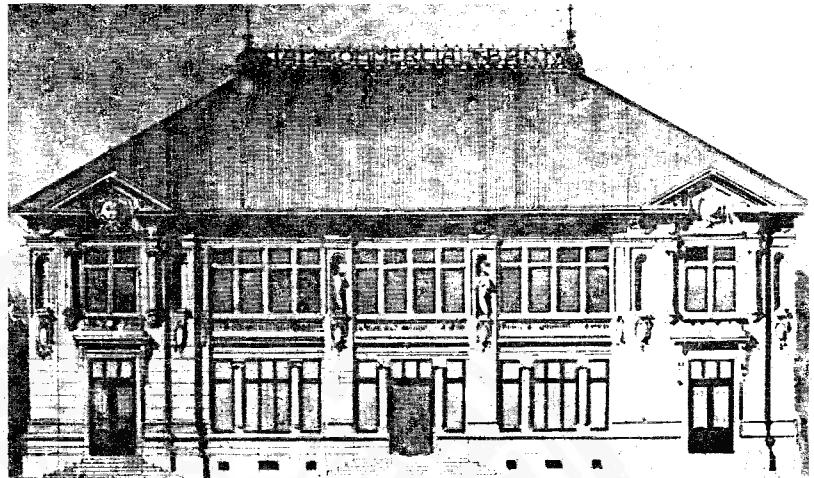
สำหรับในประเทศไทยเราเอง เหตุการณ์ในทำนองนี้ไม่เกิดขึ้นก็เนื่องจากตลาดเงินในประเทศไทยยังพัฒนาไปไม่นำกพอ บริษัทหลักทรัพย์ และบริษัทเงินทุนในประเทศไทยก็ยังไม่ใหญ่และยังไม่มีขอบข่ายงานกว้างของพอจะเสนอธุรกิจด้านการรับฝากเงินรายย่อยแข่งกับธนาคารพาณิชย์ได้ นอกจากนี้ ประเทศไทยยังพยายามขึ้นอัตราดอกเบี้ยเงินฝากให้ทันกalem อ่อนตัว พอจะพูดได้ว่าแนวโน้มด้านนโยบายอัตราดอกเบี้ยของประเทศไทยกับประเทศไทยยัง เป็นไปในทำนองเดียวกัน นั่นก็คือพยายามจะปล่อยให้อัตราดอกเบี้ยเงินฝากเคลื่อนไหวได้遼มากยิ่งขึ้น แทนที่ทางการจะเป็นผู้กำหนด เช่นที่เคยเป็นมา ข้อดีและข้อเสียของนโยบายขึ้นบังเป็นเรื่องที่ถูกเลียงกันอยู่มาก ซึ่งก็จะต้องดีตามคุณลักษณะที่เกิดขึ้นจริงต่อไปในอนาคต

2. การแย่งชูกิจระหว่างสถาบันการเงินต่างๆ

นอกจากส่วนรวมแล้วผู้ฝ่ากเงินด้วยวิธีเสนออัตราดอกเบี้ยที่สูงขึ้นแล้ว ยังมีส่วนรวมแย่งชูกิจและส่วนรวมแย่งพื้นที่อีกด้วย

ด้านการขยายการให้บริการทางการเงิน โดยขยายบริการรุกคล้ำเข้าไปเยี่ยงธุรกิจของผู้อื่นนั้น ที่สำคัญคือ ธุรกิจธุรกิจหลักทรัพย์ และประกันชีวิต เริ่มนิการประกอบการปะปนกันมากขึ้น

ทางด้านธนาคารพาณิชย์นั้น Glass-Steagall Act ห้ามการทำธุรกิจประกันการขายหลักทรัพย์ แต่ธนาคารพาณิชย์เห็นว่ากฏหมายฉบับดังกล่าวไม่ได้ห้ามการซื้อขายหลักทรัพย์เพื่อสุกค้า (Brokerage service) เมื่อต้นปี 2525 ธนาคาร Security Pacific เริ่มสร้างความสัมพันธ์กับบริษัท Fidelity ซึ่ง

แบบแปลนแบบสัญญาณกัมมานเจล (Siam Commercial Bank) ซึ่งเป็นธนาคารที่ดำเนินกิจการโดยคนไทยปีนั้นแห่งแรก ก่อตั้งในวันที่ ๑๑ เมษายน พ.ศ. ๒๔๔๕ ต่อมาเปลี่ยนชื่อเป็นธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด

เป็นบริษัทซื้อขายหลักทรัพย์⁽³⁾ และต่อมาได้เริ่มทำธุรกิจประเทศไทยนั่นเอง ในระยะต่อมา Bankamerica (ซึ่งเป็นบริษัทเมืองธนาคารแห่งอเมริกา) และ Citibank ก็เริ่มทำตาม

บัดต์ เริ่มขยายการให้บริการทางการเงินไปทั่วประเทศไทยนั่นว่าเป็นการก้าวสำคัญไปในธุรกิจซึ่งเดิมเป็นของธนาคารพาณิชย์และบริษัทหลักทรัพย์เท่านั้น

นอกจากธุรกิจหลักทรัพย์แล้ว ธนาคารพาณิชย์เริ่มเข้าไปทำธุรกิจประกันชีวิตด้วย กรณีด้วยก็ต้องมีความลับรู้เช้าร์ค์ โกลด์แก๊กกฎหมายบินยอนให้ธนาคารพาณิชย์ทำธุรกิจการประกันภัยได้ บริษัทเมือง Citibank ก็ได้เข้าไปซื้อธนาคารในรัฐนัน เพื่อใช้เป็นจุดเริ่มต้นในการทดลองทำธุรกิจประกันภัยในเครือของธนาคาร

ในขณะเดียวกันบริษัทหลักทรัพย์และบริษัทประกันชีวิตในสหรัฐอเมริกาที่รวมกิจการกันบ้าง และบางรายก็ขยายกิจการเข้าไปซื้อธนาคารด้วย เช่น ตอนปลายปี 2525 บริษัทหลักทรัพย์ Dreyfus ได้ซื้อธนาคารในลัฐนิวเจอร์ซี่ เพื่อจะดึงธุรกิจ money market mutual funds หลังจากที่ถูกธนาคารพาณิชย์เบี่ยงเบี้ยนไปด้วยการเสนอ money market deposits account ออกจากนี้ยังมีบริษัทที่ทำธุรกิจการค้าปลีกทั่วประเทศไทย เช่น Sears Roebuck และบริษัททำธุรกิจด้านบัตร

3. การขยายพื้นที่ประกอบการ

ธนาคารพาณิชย์พยายามดันรนาทางขยายธุรกิจเข้าไปในตลาดของรัฐอื่นๆ เพื่อให้ทั้งเดิมกับธุรกิจของสถาบันการเงินประเภทอื่นที่ไม่ถูกจำกัดการประกอบธุรกิจอยู่ในรัฐใดรัฐหนึ่งเป็นการเฉพาะตัว เช่น หลายรัฐเริ่มยินยอมให้ธนาคารจากต่างรัฐเข้ามาทำธุรกิจการธนาคารพาณิชย์ในรัฐของตนได้ ดังนั้น ในระยะนี้จึงเห็นตัวเลขว่าธนาคารพาณิชย์ในสหรัฐอเมริกามีจำนวนลดลงอยู่เรื่อยๆ เนื่องจากธนาคารในท้องถิ่นเข้าไปร่วมอุบัติเครื่องของธนาคารพาณิชย์ขนาดใหญ่หรือบางครั้งธนาคารในท้องถิ่นก็รวมกันเอง และถึงแม้ว่าบางรัฐจะยังไม่ยินยอมให้ธนาคารพาณิชย์จากต่างรัฐเข้าไปประกอบธุรกิจในรัฐของตนโดยตรง สถานการณ์บางด้านก็เอื้ออำนวยต่อการขยายกิจการข้ามพื้นที่ของธนาคารพาณิชย์ เช่น การที่ทางการขับยกให้ธนาคารพาณิชย์ขนาดใหญ่ที่มีฐานะ

มั่นคงจากธุรกิจเงินเข้าไปรับช่วงกิจการของสถาบันออมทรัพย์ (Savings and Loan Association) ที่ประสบปัญหาในการดำเนินงานในอีกรัฐหนึ่ง ด้วยวิธีนี้ Citibank สามารถขยายกิจการเข้าไปในมลรัฐคалиฟอร์เนีย และ Bankamerica เข้าไปทำธุรกิจในมลรัฐวอชิงตันได้ เป็นต้น

แนวคิดด้านการสร้างสินค้าทางการเงินใหม่

การขยายธุรกิจของธนาคารพาณิชย์ เข้าไปสู่ธุรกิจอื่นๆ ได้เกิดขึ้นเฉพาะในสหรัฐอเมริกาเท่านั้น แต่ขึ้นก็ขึ้นในประเทศอื่น ๆ อีกหลายประเทศทั่วในยุโรปและเอเชีย ในแห่งของวิธีการจะแตกต่างกันไปข้างเพราร์เจน อยู่กับกฎหมายในแต่ละประเทศที่แตกต่างกัน แต่เนื้อหาเป็นไปในทิศทางเดียวกัน ในเยอรมันและเนเธอร์แลนด์ ทางการฝ่ายคลายการจำกัดขอบเขตการประกอบธุรกิจของธนาคารพาณิชย์มาหลายปีแล้ว โดยกระทำการลดภาระค่าใช้จ่ายให้กับธนาคารพาณิชย์ขายธุรกิจออกไปจนมีลักษณะเป็น universal bank ได้โดยไม่ประสบปัญหาด้านกฎหมาย (universal bank ก็คือธนาคารที่ให้บริการทางการเงินแบบต่าง ๆ อย่างกว้างขวางกว่าธุรกิจที่เคยเป็นประเพณีปฏิบัติของ การธนาคารพาณิชย์ดังเดิม ที่สำคัญคือทำธุรกิจด้านการซื้อขายหลักทรัพย์เพื่อลูกค้าได้) ในฟิลิปปินส์ทางการกีฬาพยาบาลสนับสนุนให้ธนาคารพาณิชย์ที่มีอยู่จำนวนมากเดินทางเป็นธนาคารพาณิชย์ขนาดใหญ่ด้วยวิธีอนุญาตให้ธนาคารบางธนาคารเป็น universal bank เป็นต้น

จากลักษณะการขยายขอบเขตของธุรกิจดังที่กล่าวมาแล้วข้างต้น หากแนวโน้มยังคงไปในทิศทางนั้นเรื่อง ๆ ก็เป็นที่คาดได้ว่า การธนาคารในอนาคตจะเป็นการธนาคาร

ที่มีลักษณะแตกต่างไปจากการธนาคารที่ผ่านมา ในประเด็นที่สำคัญคือที่มาของรายได้จะเปลี่ยนแปลงไป กล่าวคือ ในขณะที่การธนาคารพาณิชย์เดิมมาเน้นที่การระดมเงินฝากแล้วนำเงินฝากนั้นไปให้กู้ยืมต่อ โดยธนาคารได้รับกำไรจากการส่วนต่างระหว่างดอกเบี้ยที่ได้รับมาจากการเงินกู้กับดอกเบี้ยที่จะต้องจ่ายให้กับผู้ฝาก การธนาคารในระยะต่อๆ ไปที่ได้หันเหความสนใจไปสู่ธุรกิจด้านการให้บริการทางการเงินอื่น ๆ ที่มีเชิงการให้กู้ยืมมากยิ่งขึ้นกว่าที่เคยเป็นมาจะก่อให้เกิดรายได้ให้กับธนาคารโดยธนาคารพาณิชย์ไม่ต้องให้กู้ยืมเงิน หรือลงทุนเพื่อเพิ่มด้านสินทรัพย์ในงบดุลของตนแต่ประการใด นั่นก็คือ เท่ากับเป็นการประทับดเงินกองทุนที่จะต้องเพิ่มขึ้นตามการเพิ่มของสินทรัพย์ไปได้ ทำให้สามารถขยายบริการและเพิ่มพูนกำไรได้ในช่วงที่เงินทุนเป็นสิ่งที่หายใจได้ส่วนทุนค่อนข้างสูง ในขณะเดียวกันรายได้ส่วนนี้ทำให้ตัวเลข return on equity หรือ return on assets ของธนาคารนั้น ๆ ดูดีขึ้นด้วย Citibank และ Chase Manhattan สองธนาคารพาณิชย์ชั้นนำของสหราชอาณาจักร ได้เน้นแนวโน้มขายในด้านนี้ก่อนข้ามชาติ เน้นการดำเนินงานในอนาคต ที่เน้นการดำเนินงานที่จะให้ได้รายได้มาจากการค่าธรรมเนียมและค่าบริการ (fee-based activities) เช่น ธุรกิจการซื้อขายหลักทรัพย์ การให้บริการจัดการเงิน การซื้อขายตราสารของซื้อกิจการ หรือรวมกิจการ การทำธุรกิจด้านการค้าระหว่างประเทศ การซื้อขายเงินตราต่างประเทศ เป็นต้น ทั้ง Chase Manhattan และ Citibank⁽⁴⁾ ระบุว่า ขนาดของสินทรัพย์รวมมิใช่เป้าหมายหลักของสถาบัน สิ่งที่จะเน้นคือความสามารถในการทำกำไร

การพาณิชย์ซึ่งเริ่มขยายธุรกิจทางด้านจากลินค้าที่คนได้พัฒนาขึ้นมา เช่น ขายเงินกู้ให้กับสถาบันการเงินอื่น รับจ้างทำข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ และขายสิทธิในโปรแกรมคอมพิวเตอร์ ที่ธนาคารได้พัฒนาขึ้นมาให้แล้ว แห่ง โปรแกรมด้าน home banking และ corporate cash management เป็นต้น⁽⁵⁾

อย่างไรก็ตาม แนวคิดทำงานนี้มีใช้เป็นสิ่งที่จะปฏิบัติได้จริงหากสำหรับธนาคารพาณิชย์ที่มีได้มีความเชี่ยวชาญพิเศษในการได้ทางหนึ่ง และธนาคารพาณิชย์ที่ยังคงดำเนินธุรกิจแบบที่เคยปฏิบัติตาม เพราะโดยทั่ว ๆ ไป ธนาคารจะการจัดความสำคัญของธนาคารยังเน้นกันที่ขนาดของสินทรัพย์ อันเป็นผลลัพธ์เนื่องมาจากยุคที่มีการเน้นนโยบายด้านการขยายตัวเป็นสำคัญ นอกจากนี้ การลดจำนวนสาขาหรือการยกเลิกฝ่ายงานฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งเพื่อเน้นการเป็นผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน เป็นแนวคิดที่ค่อนข้างใหม่ สำหรับธนาคารที่ทำไป เพราะปกติจะยังต้องว่าธนาคารทุกธนาคารควรจะให้บริการทุกด้านอย่างครบถ้วนสมบูรณ์แก่ลูกค้า ดังนั้น เรื่องของการเสนอบริการที่เน้นความชำนาญเฉพาะด้าน คงจะเกิดได้ยากเฉพาะบริการใหม่ ๆ เท่านั้น ซึ่งธนาคารแต่ละธนาคารจะพัฒนาการให้บริการไปได้ไม่ทัดเทียมกัน โดยทุกธนาคารจะซังคงให้บริการด้านที่เป็นพื้นฐานการธนาคารพาณิชย์อยู่ต่อไป โดยแต่ละธนาคารจะให้ความสำคัญกับธุรกิจพื้นฐานนี้มากน้อยต่างกันไป

ท่าทีของทางการต่อการขยายขอบเขตธุรกิจ

การแบ่งขันกันในด้านต่าง ๆ ที่กล่าวมาข้างต้น มองจากแง่ของผู้บริโภคจะรู้สึกว่าเป็นเรื่องที่ดี เพราะทำให้มีโอกาสเลือกบริการจากสถาบันการเงินต่าง ๆ ได้มากขึ้น

หลักแห่งและได้บริการหลักแบบตามความพึงพอใจแต่ละบุคคล แต่ทว่ามองจากสายตาของผู้กำกับและควบคุมการดำเนินงานของธนาคารพาณิชย์แล้ว มีข้อที่เกรงกันว่า จะมีปัญหาต่อระบบธนาคารพาณิชย์ได้ในอนาคต ข้อที่ทางการของไทยประทับใจได้แสดงความเป็นห่วงได้แก่⁽⁶⁾⁽⁷⁾

1. ถ้าการเพิ่งขึ้นระหว่างสถาบันการเงินต่าง ๆ ในกรุงเทพฯ ให้บริการทางการเงินมีมากจนเกินไป ก็จะรบกวนธนาคารพาณิชย์ลดลงมากจนอาจเกิดการขาดทุนที่จะส่งผลกระทบกระแทกให้เกิดความมั่นคงของธนาคารนั้น ๆ ได้

2. ธนาคารพาณิชย์อาจจะพยายามเข้าไปประกอบธุรกิจใหม่ ๆ ที่มีความเสี่ยงสูงกว่าที่เคยเป็นสำหรับการประกอบธุรกิจแบบธนาคารพาณิชย์ หรืออาจจะเข้าไปทำธุรกิจที่ตนเองไม่มีความถนัดเท่าที่ควร ซึ่งจะก่อให้เกิดความสูญเสีย และมีผลมาถึงฐานะการเงินของธนาคารนั้น ๆ ได้

3. บริษัทอื่น ๆ ที่มีใช้ธนาคารพาณิชย์อาจจะขายธุรกิจเข้ามารับธุรกิจที่เคยเป็นธุรกิจของธนาคารพาณิชย์และสถาบันการเงินก็จะสามารถมากขึ้น ซึ่งบางรายอาจจะไม่มีประสบการณ์ด้านการธนาคารอย่างพอเพียง อาจจะทำให้เกิดความเสียหายต่อระบบ

การเงินได้โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อการกำกับควบคุมบริษัทด่าง ๆ เหล่านี้ เป็นไปเพื่อวัตถุประสงค์ที่แตกต่างจากการควบคุมธนาคารพาณิชย์หรือในบางกรณีไม่มีการกำกับควบคุมโดย

ผู้ที่มีหน้าที่ควบคุมการดำเนินงานของธนาคารพาณิชย์มีความเห็นพ้องกันเป็นส่วนมากว่า ทางออกในเรื่องนี้มีอยู่ที่การปิดกั้นมิให้มีการขยายการให้บริการทางการเงินหรือทางการทำดันเป็นอุปสรรคขัดขวางพัฒนาการทางด้านการเงินโดยไม่จำเป็น แต่อยู่ที่ว่าควรจะมีการตั้งเป้าหมายในการกำกับควบคุมระบบการเงินให้กว้างพอที่จะครอบคลุมสถาบันการเงินหลาย ๆ ประเภทที่ประกอบธุรกิจในลักษณะเดียวกันได้ ทั้งนี้ เพื่อให้สถาบันทุกประเภทที่ประกอบธุรกิจเหมือนกันถูกควบคุมในทำงดเดียวกันหมด

สำหรับในกรุงเทพฯ ของประเทศไทย เรื่องความช้าช้อนของธุรกิจระหว่างสถาบันประเทศต่าง ๆ ยังมีก่อนข้างน้อย เท่าที่มีอยู่เป็นเรื่องของอัตราดอกเบี้ยเงินฝากที่ใช้เป็นเครื่องมือในการแข่งขันกันหาเงินฝาก ระหว่างธนาคารพาณิชย์กับธนาคารของรัฐซึ่งตั้งขึ้นตามกฎหมายเฉพาะ โดยธนาคารพาณิชย์อยู่ภายใต้การควบคุมของกระทรวงการ

คลังผ่านธนาคารแห่งประเทศไทย ในขณะที่ธนาคารของรัฐอยู่ภายใต้การควบคุมของกระทรวงการคลังโดยตรง การกำกับควบคุมในด้านอื่น ๆ อาจจะยังแตกต่างกันได้อยู่ เพราะวัตถุประสงค์และแนวทางประกอบธุรกิจต่างกันอยู่มาก ส่วนในอนาคตนี้ เมื่อได้ก้าวไปในเรื่องนี้มีการขยายธุรกิจให้เข้ามาใกล้เคียงกันมากขึ้น การควบคุมโดยใช้บรรทัดฐานอันเดียวกันอาจจะเป็นเรื่องที่จำเป็น สำหรับกรณีการกำกับและควบคุมบริษัทดังนั้น ในธุรกิจที่เหมือนกันก็ควรจะควบคุมเข้าดียวกัน ที่จะเห็นได้ถ้ากรณีนี้ก็คือสถาบันอุตสาหกรรมที่ให้บริการพาณิชย์ บริษัทเงินทุน และบริษัทประกันซึ่งต้องมีการตั้งค่าธรรมเนียมสำรองเลี้ยงชีพได้ การควบคุมการดำเนินงานเฉพาะในเรื่องดังกล่าวก็น่าจะใช้มาตรฐานเดียวกันหมด แม้ว่าสถาบันการเงินที่เกี่ยวข้องจะทำธุรกิจอื่นต่างกันก็ตาม

เทคโนโลยี

การนำเทคโนโลยีมาใช้ในการธนาคารพาณิชย์เริ่มเพิ่มขึ้นมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งการใช้คอมพิวเตอร์ควบคู่ไปกับระบบโทรศัพท์

การนำคอมพิวเตอร์มาใช้ในระบบแรก ๆ เป็นเรื่องของการใช้คอมพิวเตอร์เพื่อช่วยในการจัดเก็บข้อมูลและเป็นเครื่องมือในการทำงาน ต่อมาได้พัฒนาการใช้งานให้ก้าวหน้าต่อไป โดยนำไปใช้เพื่อประโยชน์ในการโอนเงินระหว่างธนาคาร ระหว่างธนาคารกับธุรกิจรายใหญ่ และในระยะสุดท้ายมีการพัฒนาระบบสำหรับให้บริการอุตสาหกรรมอย่างด้วยในเบื้องต้นการนำคอมพิวเตอร์และระบบโทรศัพท์มาใช้เพื่อให้บริการนี้ก็คือต้นทุน เพิ่มมากขึ้น แต่การใช้ระบบที่ก่อต้นทุน ดูจะกว่าการให้บริการโดยใช้พนักงาน ดัง

นั้น จุดที่มีการเปลี่ยนแปลงทางด้านเทคโนโลยีเป็นแห่งแรก ๆ ก็คือจุดที่การใช้เครื่องช่วยให้การปฏิบัติงานเป็นไปได้รวดเร็ว สะดวก และประทับใจ

สิ่งที่คุณพิวเตอร์และระบบโทรศัพท์
นาคอมก่อให้เกิดขึ้นในวงการธนาคารพาณิชย์
มิใช่การให้บริการชนิดใหม่ แต่เป็นเพียงการทำ
ให้บริการที่ธนาคารพาณิชย์เสนอให้ถูกค้าอยู่
แล้วเดินแล้วนั้นเป็นไปได้อย่างรวดเร็วขึ้น โดย
เฉพาะอย่างเช่นระบบการโอนข้อมูลเงิน
(payment system) ซึ่งการโอนเงินนี้ แต่เดิมต้อง
ใช้เงินสดแลกเปลี่ยนกัน ต่อมานักการใช้เช็ค
และการใช้บัตรเครดิตแทน แต่การโอนเงิน
หรือจ่ายเงินยังต้องใช้กระดาษอยู่ ซึ่งกระ
ดาษสั่งจ่ายหรือโอนเงินจะต้องส่งต่อไปเป็น
ทอด ๆ จนกว่าการโอนจะสมบูรณ์

ระบบโอนเงินแบบใหม่คือระบบโอนเงินแบบอีเล็กทรอนิก (Electronic Fund Transfers หรือ EFT) เป็นแบบที่ประยุกต์กระดายลงไปมาก โดยส่งข้อมูลทางระบบอีเล็กทรอนิกซึ่งนักจากจะใช้สำหรับส่งเงินหรือโอนเงินแล้ว สำหรับธนาคารที่สร้างระบบนี้ให้ลูกค้าได้มีโอกาสใช้คิดต่อ กับธนาคารเป็นรายตัวถึงสำนักงานของลูกค้า ธนาคารยังสามารถใช้สำหรับส่งข้อมูลทางการเงินที่สำคัญ ๆ ให้ลูกค้าได้ทราบได้อีกด้วย

การให้บริการที่ธนาคารเริ่มนำมาใช้กับลูกค้าเป็นการทั่วไปมักเรียกว่า Retail Electronic Banking ซึ่งพอจะแยกออกเป็น 4 ลักษณะ⁽⁸⁾ ดังนี้

1. การให้บริการด้วยเครื่อง (Automated Banking Services) คือใช้เครื่องให้บริการขั้นง่าย ๆ แก่ลูกค้า ขั้นแรกได้แก่ การให้ลูกค้าถอนเงินสดได้จากเครื่องที่ไม่ได้พ่วงต่อ กับคอมพิวเตอร์ให้ถูกของสำนักงาน (off-line) ต่อมาเกิดหันมามีระบบ on-line ซึ่งนอกจากการให้ถอนเงินสด ยังสามารถให้บริการอื่น ๆ แก่ลูกค้าได้อีกด้วย เช่น ให้

ตามยอดบัญชี ให้โอนเงินระหว่างบัญชี หรือรับฝากเงิน Automated Teller Machines หรือ ATMs นั้น นับว่าเป็นการให้บริการด้าน Electronic Fund Transfers ที่มีผู้ใช้งานก่อตั้ง 70% เมื่อเทียบกับ EFF ด้านอื่น ๆ ที่จะกล่าวถึงต่อไป

2. การให้บริการผ่านร้านค้า (Point-of-Sale Services) คือให้บริการ ณ ร้านค้า ต่าง ๆ ที่มีภารกิจการจ่ายเงินของลูกค้า ระบบที่ใช้กันอยู่ทั่ว ๆ ไปในสหรัฐอเมริกาในปัจจุบันใช้เพื่อยืนยันบัญชีของลูกค้า หรือยืนยันอนุญาตการใช้บัตรเครดิตของลูกค้า เป็นสำคัญ แต่ระบบที่กว้างข้นมาก ๆ จะสามารถหักบัญชีที่ธนาคารของลูกค้าที่จ่ายเงินซื้อของในร้านค้านั้น ๆ ได้ทันที

3. การให้บริการถึงบ้าน (Home Banking Services) เป็นบริการที่สูงค่าสามารถใช้ได้จากบ้านหรือสำนักงานของตนเองโดยไม่ต้องเดินทางไปยังสำนักงานของธนาคาร โดยอาจจะติดต่อ กับคอมพิวเตอร์ของธนาคาร ทางโทรศัพท์ (Pay-by-phone) ติดต่อโดยใช้คอมพิวเตอร์ส่วนตัว หรือใช้ระบบโทรศัพท์เบนเปลี่ยนจุดติดต่อ เป็นต้น

4. การจ่ายเงินผ่านบัญชีโดยไม่ต้องใช้เช็ค (Automated Clearinghouse Services)-
ใช้สำหรับลูกค้าของธนาคารที่ต้องจ่ายเงินเข้าบัญชีลูกค้าอื่นๆ แต่ละครั้ง เป็นจำนวนมากบัญชี เช่น หักบัญชีจ่ายค่า น้ำ ค่าไฟฟ้า นำเงินเข้าบัญชีเป็นเงินเดือนของพนักงาน เป็นต้น ระบบนี้ช่วยให้การตัดบัญชี หรือจ่ายเงินเข้าบัญชี เป็นไปได้ อย่างรวดเร็ว โดยไม่ต้องใช้เช็ค เดียวค่อนพิเศษ ลดเวลาและลดความเสี่ยงทางการค้า เศรษฐกิจ ซึ่งหมายความว่าธนาคารจะต้องร่วมมือกันทำระบบนี้จึงจะใช้ได้ผลดี

การเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นนี้ทำให้เกิดข้อคิดขึ้นมาว่าในอนาคตที่บริการเหล่านี้เพิ่มรากฐานมากขึ้น สำนักงานของธนาคารที่มีกระจัดกระจายอยู่ทั่วไปเพื่อให้บริ

การแก้ถูกค้าขั้ยจะมีความสำคัญเช่นเดินอยู่หรือไม่ หากถึงตอนนั้นจริงเราอาจจะเห็นบริการในรูปแบบของสาขาเปลี่ยนโฉมหน้าไป แต่ก็ไม่ใช่ในเวลาอันใกล้นัก เพราะถึงแม้ว่าในระบบจะมีการกล่าวว่าจะถึง Retail Electronic Banking ท่องเที่ยวมาก แต่ก็เป็นเพราะเป็นจุดที่เริ่มนีการขยายตัวจนมีที่ท่าว่าอาจจะเป็นที่ยอมรับของลูกค้าในวงกว้างเท่านั้น สิ่งที่บ่งบอกความต่าง ๆ เป็นสิ่งมักจะเป็นการคาดคะเนถึงสิ่งที่มีทางจะเกิดขึ้นในอนาคต เป็นส่วนมาก เพราะดูจากตัวเลขข้อมูลแล้วจะเห็นว่าในสหราชอาณาจักรซึ่งเป็นประเทศที่การใช้ระบบเหล่านี้ก้าวหน้ามาก เมื่อมีกฎหมาย 2526 Consumer EFT ยังเป็นเพียงไม่ถึง 1% ของการโอนจ่ายเงินทั้งหมดในระบบเศรษฐกิจระดับรายบุคคล⁽⁹⁾

บทบาทของทางการ

ในประเทศไทยในโลกปัจจุบันนี้มีการโอนบัญชีระหว่างธนาคารโดยใช้คอมพิวเตอร์กันแล้ว (automated inter-bank settlement system) และในหลายประเทศ ธนาคารกลางมีบทบาทสำคัญในฐานะผู้จัดระบบนั้น ๆ แต่เป็นที่น่าสังเกตว่าการที่ระบบโอนเงินระหว่างธนาคารหรือระบบอื่น ๆ ที่ด้องพึ่งระบบโทรศัพท์มือถือสามารถจะก้าวหน้าไปได้เร็วหรือข้ามเพียงใดมีอุปสรรคมากน้อยแค่ไหน นอกจากจะเขียนอยู่กับระดับความรู้ทางด้านเทคโนโลยี และการสนับสนุนสนับสนุนของธนาคารกลางแล้ว ยังเขียนอยู่กับกฎหมายข้อบังคับในส่วนที่เกี่ยวกับการใช้ระบบโทรศัพท์มือถือ ซึ่งกฎหมายนี้มีความสำคัญมาก ว่าการจ่ายเงินแบบผ่านระบบอีเล็กทรอนิกส์ดีกว่าถูกต้องเป็นที่ยอมรับทางกฎหมายเพียงใดอีกด้วย

นอกจากจะเข้าไปมีบทบาทโดยตรง
ในการกล่าวอาจจะมีบทบาททางอ้อมใน
การส่งเสริมนักสนับสนุนการพัฒนาระบบการ
ให้บริการให้เป็นไปในแนวทางเดียวกันหรือเป็น

ไปในแนวที่ทางการเห็นว่าเหมาะสม เช่น ในประเทศไทย ทางการสนับสนุนให้มีการทดลองใช้ระบบการโอนจ่ายเงินแบบอิเล็กทรอนิกส์ ฯ แบบด้วยกัน เพื่อหาแบบที่ดีที่สุดมาใช้แทนการใช้เช็ค ในบางประเทศไทย พาณิชย์ก็ร่วมมือกันเองโดยทางการไม่ต้องเกี่ยวข้อง เช่น ในเดนมาร์ก มีการออกบัตรสำหรับใช้เบิกถอนเงินสดได้ทั่วประเทศ ในอังกฤษ ธนาคารพาณิชย์ขนาดใหญ่ (Clearing Banks) ก็ได้ร่วมมือกันที่จะจัดระบบร่วมกันเป็นระบบเดียวสำหรับทั่วประเทศ

ทางด้านการควบคุม ในสหรัฐอเมริกา องค์กรที่มีหน้าที่กำกับและควบคุมธุนการพาณิชย์ได้ร่วมมือกันวางแผนวิธีการที่จะตรวจสอบระบบโอนเงินระหว่างธนาคาร คือระบบ CHIPS หรือชื่อเดิมว่า Clearing House Interbank Payment System) สำหรับในประเทศไทย ฯ ที่ทางภาคเอกชนมีการพัฒนาระบบการโอนเงินเช่นนี้ ทางการก็จำเป็นจะต้องทำความเข้าใจกันระบบเดียวกันรวมทั้งพัฒนาวิธีการตรวจสอบ ควบคุม ตามไปด้วยให้ทันกัน ทั้งนี้ เพราะการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการทำงานประจำวันของธนาคารพาณิชย์นั้น เมื่อว่าจะช่วยให้เกิดความสะดวกและรวดเร็ว แต่ก็มีความเสี่ยงแอบแฝงอยู่มีใช้น้อย เช่น ความเสี่ยงจากการที่งานจะติดขัดเนื่องจากเครื่องขัดข้อง ข้อมูลสูญหาย หรือเกิดปัญหาระงานกับกลุ่มเจ้าหน้าที่ที่มีบทบาทสำคัญในการควบคุมการทำงานของเครื่อง และความเสี่ยงจากการทุจริตในรูปแบบใหม่ ๆ จากที่เคยประสบมา เป็นต้น และอีกระบบของทุกธนาคารเชื่อมโยงกันหมดผ่านระบบโอนเงินระหว่างธนาคาร ความเสี่ยงจากเครื่องขัดข้องจะยิ่งสูง เพราะเหตุขัดข้อง ๆ คุกคุกหนึ่งจะมีผลให้การโอนเงินผ่านชุดนั้นชั่งงักลง การจัดวางระบบที่ป้องกันความเสี่ยงเหล่านี้อย่างพอเพียงเป็นเรื่องที่เสียค่าใช้จ่ายสูงแต่ก็ถือว่าเป็นเรื่องที่จำเป็น

เราจะไปทางไหน

สำหรับในประเทศไทยเราเอง จะดูว่าเราจะไปทางไหนกัน จะต้องพิจารณาจากทั้งด้านธนาคารพาณิชย์ และทางการ (โดยเฉพาะอย่างยิ่งกระทรวงการคลังและธนาคารแห่งประเทศไทย) ซึ่งเป็นผู้สร้างสภาพแวดล้อมที่จะเอื้ออำนวยหรือเป็นอุปสรรค หรือสร้างกรอบในการปฏิบัติงานให้กับสถาบันการเงินที่เกี่ยวข้อง

ด้านธนาคารพาณิชย์

การที่ธนาคารพาณิชย์หรือสถาบันการเงินอื่นในประเทศไทยดำเนินการประเภทใดจากต่างประเทศเข้ามาใช้ หรือริบัมบริการใหม่ ๆ ในประเทศไทย คงจะเข้มอญี่กับปัจจัยหลายประการคือ

1. ความพร้อมของสถาบันการเงินนั้น ๆ ในการริบัมให้บริการใหม่ ๆ
2. อุปกรณ์ที่สถาบันการเงินนั้น ๆ มีอยู่ เหมาะสมและพร้อมจะรับบริการที่จะเลือกเข้ามาใช้หรือไม่
3. มีความจำเป็นจะต้องเปลี่ยนแปลงเพียงใด การแข่งขันในระดับสูงจะเป็นแรงผลักดันให้มีการนำบริการใหม่ ๆ มาใช้มากขึ้น ปัญหาเรื่องดันทุนค่าใช้จ่าย และความสะดวกรวดเร็ว ที่เป็นอีกข้อหนึ่งที่จะมีส่วนช่วยให้มีการตัดสินใจเปลี่ยนแปลงวิธีให้บริการของธนาคารพาณิชย์

4. สำหรับประเทศไทย ซึ่งเป็นประเทศเล็ก แรงผลักดันจากภายนอกจะเป็นปัจจัยอีกประการหนึ่งที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงภายในประเทศไทย เช่น กรณีที่ธนาคารพาณิชย์ในประเทศไทยเข้าเป็นสมาชิกสมาคม

สวัสดิ์ เพื่อให้บริการโอนเงินระหว่างประเทศร่วมกับธนาคารพาณิชย์จากประเทศไทย ฯ ลักษณะสินประเภท การเปลี่ยนแปลงข้อนี้ เกิดเพื่อความจำเป็นในการติดต่อทำธุรกิจ กับนานาชาติซึ่งมีส่วนส่งผลดีมากถูก ก้าวของธนาคารด้วยที่จะได้รับบริการรวดเร็ว ขึ้น

ด้านทางการ

การที่ธนาคารพาณิชย์จะพัฒนาไปทางใด ส่วนหนึ่งขึ้นอยู่กับว่ากฏหมาย กำหนดวิธีปฏิบัติไว้อย่างไร และการพัฒนาจะมี จุดหมายและแนวทางที่เด่นชัดขึ้น หากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องคล่องกันได้ไว้เราระไปทางไหนกัน มีฉะนั้นการพัฒนาจะเป็นไปอย่าง ขาดแนวทาง โดยขึ้นอยู่กับว่าธนาคารพาณิชย์ เห็นว่าแนวทางใดเหมาะสมกับตนที่สุด ซึ่งอาจ จะมีใช้แนวทางที่ร่วมกัน แต่หากกฏหมายเป็น อุปสรรคแล้ว ก็เป็นที่คาดได้ว่าการพัฒนาใน การต่างๆ บางด้านจะชะงักนั้น หรือในกรณี ที่ธนาคารพาณิชย์ต้องใจจะพัฒนาต่อไป ทาง ในการพัฒนาที่จะเป็นแบบอ่อน ก้มความเห็นอนسانน้ำที่ไหลเดาะอ่อน ใจพินิจเพื่อหาช่องโหว่ในกฎหมายให้กระ ทำได้ ดังเช่นที่ปรากฏอยู่ในสหราชอาณาจักร ในเรื่องที่ธนาคารพาณิชย์พยายามหาทาง ขยายกิจการธนาคารข้ามมลรัฐ

ข้อเสนอแนววิถีในเรื่องที่เกี่ยวกับ การแก้ไขปรับปรุงกฎหมายและการ กำหนดบทบาทของทางการให้สอดคล้องกับ การพัฒนาธุรกิจการให้บริการทางการเงิน ใหม่ๆ มีดังนี้

1. ในเบื้องตนโดยนัยหลัก น่าจะ สนับสนุนให้ธนาคารพาณิชย์และบริษัทเงิน ทุนหลักทรัพย์ที่มีฐานะการเงินมั่นคง และ มีความพร้อมด้านกำลังคน สามารถเสนอปริ กรรมทางการเงินใหม่ๆ เพิ่มขึ้นได้ ถึงแม้ว่า การให้บริการนั้นๆ อาจจะมีความซ้ำซ้อน

กันบ้าง โดยมีเหตุผลว่า มิใช่ว่าทุกธนาคารพาณิชย์ หรือทุกบริษัทเงินทุนหลักทรัพย์จะ สามารถเสนอบริการได้ทุกด้าน ดังนั้นบริ การบางแขนงอาจมีผู้เสนอให้บริการจำ วนน้อยราย หรือซึ่งไม่มีเลย การอนุญาต ให้เขยับบริการในแบบใดแบบหนึ่งของธุรกิจจะ กล่าวให้เกิดการแข่งขันกันในธุรกิจนั้นๆ มาก ขึ้น ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อผู้บริโภค หรือลูกค้า ผู้ใช้บริการ เช่น ควรจะให้บริษัทเงินทุนที่มี ฐานะการเงินมั่นคงขยายธุรกิจ เข้าไปทำธุร กิจของธนาคารพาณิชย์มากขึ้น และในทำ นองกลับกัน ควรจะให้ธนาคารพาณิชย์ ขยายขอบเขตเข้าไปทำธุรกิจบางด้านที่ธนาคารพาณิชย์ยังไม่สามารถทำได้มากขึ้น เช่น การ ให้เช่าเชื้อ การจัดการเงินลงทุน เป็นต้น รวม ทั้งให้ทำธุรกิจบางด้านซึ่งก่อให้เกิดรายได้ที่มี ให้รายได้ดีกว่าจากการเงินให้กู้ยืมมากขึ้น เช่น การขายข้อมูลจากงานวิจัย ขายบริการ ฝึกอบรม หรือบริการด้านการประมวลผล ด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ เป็นต้น

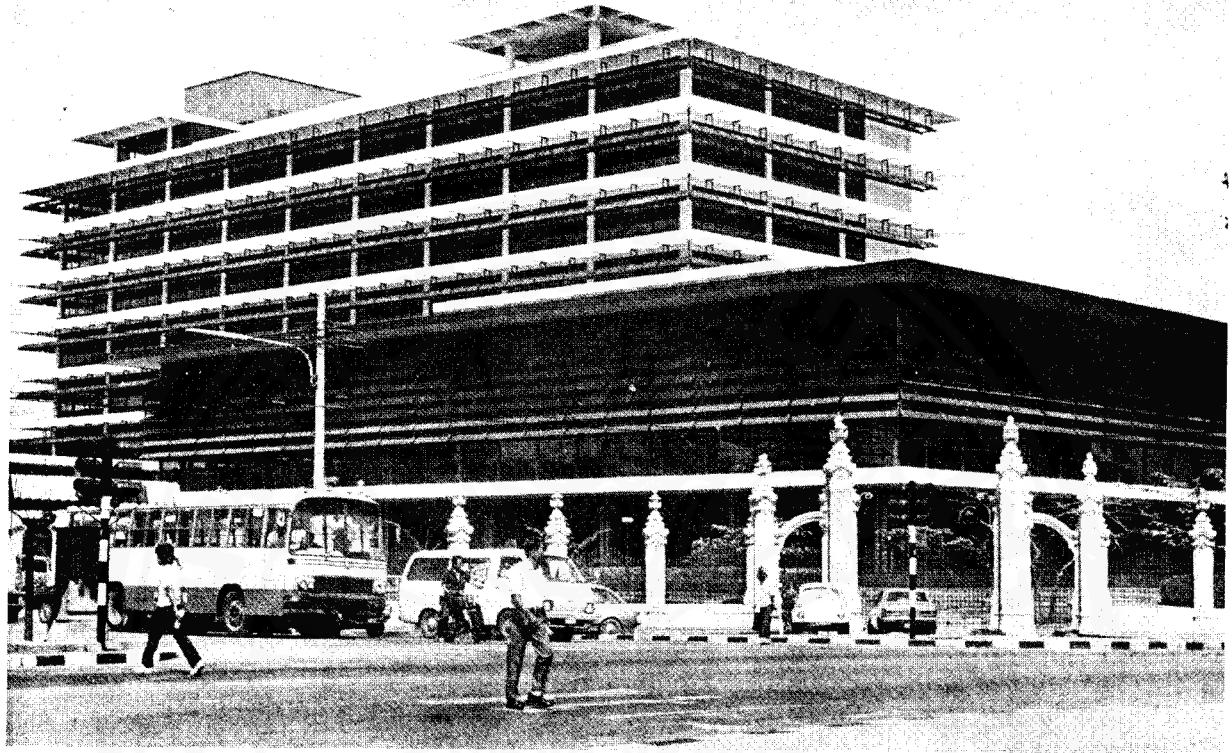
2. ในกรณีที่การให้บริการทางการ เงินข้าช้อนกันระหว่างสถาบันการเงินหลาย ๆ ประเภท ควรจะมีการร่วมกันวางแผนการ ฐานการกำกับควบคุมสถาบันการเงินแยก ตามธุรกิจที่กระทำ คือ ถ้าสถาบันใดกระทำ ธุรกิจอย่างเดียวกันก็ควรจะถูกควบคุมตาม มาตรฐานเดียวกันโดยไม่คำนึงถึงว่าใครเป็น ผู้ควบคุม

3. ในกรณีของธนาคารพาณิชย์ นำ จมีการทบทวนแก้ไขมาตรา ๙ ทวิ ของกฎหมายการธนาคารพาณิชย์ ซึ่งกำหนดธุรกิจ ที่ธนาคารพาณิชย์พึงกระทำการให้มี เพื่อ ให้ครอบของกฎหมายชัดเจนขึ้น

ตามกฎหมายธนาคารพาณิชย์ฉบับปัจจุ บัน ข้อบทการดำเนินงานของธนาคาร พาณิชย์อยู่ที่การตัดความของนักกฎหมาย โดย เกาะพะอย่างยิ่งการตัดความของธนาคารแห่งประเทศไทย เพื่อจะให้กฎหมายการธนาคารพาณิชย์

มาตรา ๙ ทวิ ระบุว่า นอกจากธนาคารพาณิชย์ (ซึ่งได้แก่ การรับฝากเงินและใช้เงินนั้น ใน การให้สินเชื่อ ซื้อขายตัวแลกเงิน หรือตรา สารเปลี่ยนมืออื่นๆ และซื้อขายเงินปริ วรรตต่างประเทศ) แล้ว ธนาคารพาณิชย์อาจ กระทำธุรกิจที่เกี่ยวกับหรือเนื่องจากการธนาคารพาณิชย์ หรือธุรกิจดังนี้เป็นประโยชน์ที่ธนาคารพาณิชย์พึงกระทำได้ เช่น เวียกเก็บเงิน รับอาลัล รับรองตัวเงิน ออกเด็ดขาดของเคร ดิตค้าประกัน หรือธุรกิจทำนองเดียวกันเมื่อ ได้รับอนุญาตจากธนาคารแห่งประเทศไทย ดังนั้นเมื่อได้คิดคำนึงที่ธนาคารพาณิชย์ริเริ่มให้ บริการใหม่ๆ ขึ้น จึงต้องตัดความกันว่าบริการ เหล่านั้นจะอีกว่า “เกี่ยวกับ” หรือ “เนื่อง จาก” การธนาคารพาณิชย์หรือไม่ และเป็นธุร กิจ “ทำนองเดียวกัน” กับธุรกิจที่กระทำได้หรือ เป็น ทางไม่ใช่กรณีได้กรณีหนึ่งข้างต้น ธนาคารพาณิชย์จะกระทำการให้ได้ ส่วนในกรณี ของบริษัทเงินทุน บริษัทหลักทรัพย์ และบริ ษัทตรวจสอบความชอบด้วยกฎหมายในกฎหมาย กัวก่วงพระราชบัญญัตินำนองว่า บริษัทจะประ คอบธุรกิจอื่นนอกจำกัดในประเทศไทยที่ได้ รับอนุญาตได้ เมื่อได้รับอนุญาตจาก รัฐมนตรี ซึ่งทำให้รัฐมนตรีริเริ่มกระบวนการ ทางคดังสามารถกำหนดและขยายขอบเขต การกระทำการให้กระทำการตามบริษัทเงินทุน ฯลฯ ได้ สำหรับกรณีของธนาคารพาณิชย์นั้นจึงสม ควรทบทวนวิธีการเสี่ยงใหม่ ให้มีการกำหนด ขอบเขตของธุรกิจเพิ่มเติมขึ้นได้ ซึ่งจะช่วย ให้ธนาคารพาณิชย์สามารถพัฒนาการให้บริ กรรมทางการเงินที่เป็นประโยชน์ได้มากขึ้น แทนที่จะใช้วิธีการตัดความของกฎหมายไปเรื่อยๆ ที่ทำให้ธนาคารพาณิชย์พัฒนาบริการได้ เดพะบางด้าน ซึ่งอาจไม่เป็นประโยชน์ต่อ ส่วนรวมมากเท่าที่ควร และไม่สามารถให้บริ การบางด้าน ซึ่งน่าจะเป็นประโยชน์มาก

4. เนื่องจากธนาคารพาณิชย์ริเริ่มนำ คอมพิวเตอร์เข้ามาใช้งานของธนาคารมาก ขึ้นเป็นลำดับ ทั้งที่ปัจจุบันในสำนักงานและ

การให้บริการแก่ลูกค้า ความมีการร่วมกันด้วย วิธีการที่นิยมที่จะวางแผนการพัฒนา วางแผนแบบการเก็บข้อมูล กำหนดมาตรฐานการรักษาความปลอดภัยของข้อมูล และวางแผนมาตรฐานทางเทคโนโลยีเพื่อประโยชน์ในการให้บริการที่ยั่งยืนกันในอนาคต

5. วิธีการให้บริการทางการเงินและวิธีการโดยชั้ยเงินเปลี่ยนแปลงไปมากขึ้น เป็นลำดับ ทางการจำเป็นจะต้องศึกษาสภาพการณ์เพื่อกำหนดบทบาทของทางการใน การสนับสนุนหรือความคุ้มครองรวมทั้ง การเงินที่เกิดขึ้นใหม่ ๆ เหล่านี้ รวมทั้งบทบาทกฎหมายที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้สอดคล้องกับพัฒนาการทางด้านนี้ และเพื่อให้ผู้ใช้บริการได้รับความคุ้มครองความสมควร

6. เนื่องจากโครงสร้างระบบการเงิน ในประเทศไทยเป็นไปในลักษณะที่ว่าธนาคารพาณิชย์มีสาขาทั่วประเทศรวมทั้งใน

อัตราที่ห่างไกลความจริงด้วย ในขณะที่บริษัทที่เกี่ยวข้องกับการเงินอื่น ๆ ไม่ว่าจะเป็นบริษัทเงินทุน บริษัทหลักทรัพย์ และบริษัทเครดิตฟองซิเออร์ รวมทั้งบริษัทประกันชีวิต มีสำนักงานอยู่เฉพาะในเมืองใหญ่ ควรจะสนับสนุนให้บริการทางการเงินที่มีอยู่ หลากหลายสำหรับคนในเมือง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกรุงเทพมหานครอย่างไปต่างจังหวัดให้มากและเร็วขึ้นซึ่งด้วยวิธีให้สาขาธนาคารพาณิชย์เหล่านั้นสามารถเป็นตัวแทนสถาบันการเงินอื่น ๆ ได้ด้วย เพื่อประยุกต์การใช้กำลังคน และเงินลงทุนในสถานที่ทำการและทั้งนี้ก็เป็นไปเพื่อประโยชน์ของคนในท้องถิ่นนั่นเอง

7. ถ้าจะมีการขยายขอบเขตการดำเนินธุรกิจของธนาคารพาณิชย์และสถาบันการเงินอื่นออกไป ควรจะให้ธุรกิจบางด้านดำเนินงานเป็นบริษัทต่างหาก เพื่อเป็นการแยกความเสี่ยงของธุรกิจอื่นมาไว้ปะปนกับธุรกิจเดิมที่ใช้เงินของผู้ฝากเป็นฐานการทำธุรกิจ และในขณะเดียวกันก็จำกัดการลงทุนในธุรกิจอื่นให้น้อยประทุมลง เพื่อป้องกันปัญหาเรื่องธนาคารพาณิชย์มีอิทธิพลมากเกินไป

ปัจจุบันนี้ การขยายขอบเขตของธุรกิจทำได้สองวิธีคือ วิธีหนึ่งขยายกิจการของบริษัทหรือธนาคารออกไปเรื่อย ๆ ภายใต้องค์กรเดิม อีกวิธีหนึ่งขยายขอบเขตการประกอบการโดยการเข้าไปถือหุ้นในบริษัทอื่น ๆ ทั้งที่เป็นบริษัทที่เกี่ยวข้องกับการให้บริการทางการเงิน เช่น บริษัทประกันภัย และที่ไม่เกี่ยวข้องกับการให้บริการทางการเงิน เช่น บริษัทที่ประกอบการอุตสาหกรรมอื่น ๆ นอกจากนี้ยังมีบางครั้งที่รวมการของสถาบันการเงินไปถือหุ้นในบริษัทอื่นอีกด้วย เมื่อประกอบกับการถือหุ้นที่มีลักษณะเป็นการถือหุ้นซึ่งกันและกัน (cross holding) ด้วยแล้ว จะเห็นความเป็นบริษัทในเครือระหว่างบริษัทต่าง ๆ ในเมืองของการ

กระทำมากยิ่งขึ้น ถึงแม้ว่าในทางกฎหมาย ธนาคารพาณิชย์จะถือหุ้นในบริษัทอื่นได้ไม่เกินร้อยละ 10 ของหุ้นของบริษัทนั้น ๆ ก็ตามที่ และการกระทำการซื้อหุ้นที่ทำให้เห็นว่าธนาคารพาณิชย์มีบทบาทและมีอิทธิพลในระบบเศรษฐกิจของประเทศไทยมาก

การจะให้ขยายขอบเขตธุรกิจออกไปอีกอาจถือให้เกิดปัญหาได้ว่า อิทธิพลของธนาคารพาณิชย์จะยิ่งมากขึ้นไปอีกจนเป็นผลเสียต่อส่วนรวม ดังนั้นข้อพิจารณาด้านการขยายขอบเขตธุรกิจของธนาคารพาณิชย์ไม่ว่า จะเป็นในรูปของ การให้ดั้งบริษัทในเครือ (subsidiary) อย่างตรงไปตรงมา หรือในรูปของการมีอิทธิพลโดยอ้อม (ผ่านการถือหุ้น ของกรรมการ และบริษัทอื่น ๆ ที่เป็นที่รักันว่า อยู่ในเครือของธนาคารพาณิชย์) จึงจะต้องคำนึงถึงประเด็นข้อนี้ด้วย จึงควรพิจารณา กำหนดให้ธนาคารพาณิชย์ถือหุ้นได้เฉพาะในธุรกิจบางประเภทที่เกี่ยวข้องกับการให้บริการทางการเงิน และให้ถือหุ้นในธุรกิจอื่นได้เฉพาะในสถานการณ์บางสถานการณ์ที่จำเป็น เท่านั้น และควรจะให้ธนาคารพาณิชย์ถือหุ้นข้างมากจน สามารถควบคุมการดำเนินงาน

ได้ตามกฎหมาย คือเป็นบริษัทในเครือโดยแท้จริง แทนที่จะให้การถือหุ้นในบริษัทอื่น ๆ นั้น คงเป็นจำนวนน้อยตามกฎหมาย และปล่อยให้การมีอำนาจควบคุมบริษัททั้งนั้น ๆ เป็นไปโดยนัย โดยขึ้นอยู่กับการถือหุ้นผ่านบริษัทอื่น ๆ และบุคคลอื่น ๆ ที่มีความสัมพันธ์กันอยู่ต่อไป ดังที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน

จากความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี และการเพิ่มขั้นการให้บริการทางการเงินใน ต่างประเทศที่ธุรกิจอื่น ๆ เข้ามามาเพื่อเพิ่มขั้นโดยตรงกับธนาคารพาณิชย์มากขึ้นเป็นลำดับ ทำให้มีความเห็นกันไปในแนวทางที่ว่า ในอนาคตคงจะไม่มีธนาคารไทยที่เราจะบอกได้ว่านี่แหล่งคือธนาคารพาณิชย์ เพราะธนาคารพาณิชย์จะมีหลักแบบ แต่ละธนาคารจะเสนอบริการทางการเงินของย่างมาก บ้างน้อยบ้างตามความสามารถและความต้องการ ทำองเดียวกันร้านขายของที่มีหลักแบบ ตั้งแต่บุตติกที่ขายสินค้าเฉพาะอย่าง สำหรับลูกค้าเฉพาะกลุ่มไปจนถึงร้านค้าขนาดใหญ่ที่ให้บริการทุกด้านในร้านเดียว จนลูกค้าที่เดินเข้ามานั้นแล้ว สามารถรับบริการทุกด้านที่ต้องการ (one-stop service) เท่าที่จะ

สามารถทำได้ภายในกรอบของกฎหมาย การเปลี่ยนแปลงเหล่านี้ก็คงจะเกิดขึ้นในเมืองไทย เช่นเดียวกัน เมื่อจากว่าในปัจจุบันนี้ธนาคารพาณิชย์ที่ตั้งขึ้นมาในระยะใกล้เคียงกัน ต่างติดตามกัน ไม่เท่ากัน นี่ธนาคารขนาดใหญ่บ้าง ขนาดเล็กบ้าง ธนาคารที่มีขอบข่ายสาขาไม่กว้างขวางนัก หรือไม่มีสาขา แต่ก็มีลักษณะพิเศษให้บริการทางการเงินทุกด้านได้จะต้องประเมินสถานการณ์ว่า ตนเองจะมีชนบทอย่างไรในระบบการเงินของประเทศไทย และในช่วงเวลาของ การเปลี่ยนแปลงนี้ ธนาคารแต่ละธนาคารจะ เป็นต้องมี ลักษณะที่สุดสองอย่าง อย่างแรกคือมีเงินกองทุนที่พอเพียงสำหรับเป็นที่รองรับความเสี่ยงจากการแปรผันด้านการเงิน และจากการก้าวเข้าไปทำธุรกิจใหม่ที่มีโอกาสและมีความเสี่ยงต่างกันไปจากธุรกิจเดิมที่เคยกระทำการ และอย่างที่สองคือ มีกิจกรรมผู้บริหารงานที่มีฝีมือและมีความสามารถสูง เพื่อที่จะวางแผนรายการดำเนินงานอย่างมีระบบและสามารถพึ่งพาองค์กรในความรับผิดชอบผ่านพื้นอุปสรรคไปสู่จุดหมายที่วางเอาไว้ได้ด้วยดี

บรรณานุกรม

1. Peter Field, "Chase: From Lending to Financial Engineering," *Euromoney*, August 1983.
2. ตัดตอนมาจากการบรรยายของ J. Charles Partee ที่บรรยายในการประชุมของ ABA National Bank Card Convention เมื่อ 21 กันยายน 2526 ตามที่คีพิมพ์ใน *Bank for International Settlements Press Review*, No. 218, November 8, 1983.
3. "American Financial Revolution Moves Ahead" *MERI's Monthly Circular*, Mitsubishi Economic Research Institute, August 1983.
4. Cary Reich "Walt's Triumphant Farewell," *Institutional Investors*, July 1983.
5. David B. Hilder, "Some Big U.S. Banks Begin Selling Advanced Services," *The Asian Wall Street Journal*, July 26, 1983.
6. ข้อสรุปจากการประชุมนายธนาคารกลางในเรื่องเกี่ยวกับผลของการริบัมบริการทางการเงินใหม่ ๆ ใน *Bank of England, Quarterly Bulletin*, September 1983 ตามที่คีพิมพ์ใน *Bank for International Settlements Press Review*, No.200, October 13, 1983.
7. Christopher Conte, "U.S. Banking Competition Sows Confusion," *The Asian Wall Street Journal*, July 5, 1983.
8. Howard G. Johnson, "Planning for Retail Electronic Banking," *Bankers' Magazine*, November 1983.
9. Frederick J. Schroeder, "Developments in Consumer Electronic Fund Transfers," *Federal Reserve Bulletin*, June 1983.